

PATVIRTINTA
Kauno rajono savivaldybės mero
2025 m. liepos 31 d. potvarkiu Nr. MP-938

**KAUNO R. ILGAKIEMIO MOKYKLOS-DARŽELIO
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA**

„NETRUKDYKIT, AŠ ŽAIDŽIU“

**Ilgakiemis
2024**

**KAUNO R. ILGAKIEMIO MOKYKLOS-DARŽELIO
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA 2-5(6) metų vaikams
„NETRUKDYK, AŠ ŽAIDŽIU“**

Parengė:

mokyklos-darželio direktorė Aušra Gužauskienė,
direktorės pavaduotoja ugdymui Ugnė Mockuvienė,
ikimokyklinio ugdymo mokytoja Jelena Verbylienė,
ikimokyklinio ugdymo vyresnioji mokytoja Jolanta Parulienė.

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	4
Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)	4
Ugdymą(si) grindžiančios vertybės	5
Vaikų poreikiai	6
Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai	7
Regiono ypatumai	9
Mokyklos savitumas	9
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI	10
III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI	11
IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS	13
Ugdymo metodai	38
Ugdymo priemonės	39
Vaikų ugdymosi kontekstai	40
V. VAIKO UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMO(SI) TĘSTINUMAS	41

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ikimokyklinė ugdymo programa (toliau – Programa) apibrėžia ikimokyklinio ugdymo(si) tikslą, uždavinius, principus, ugdymo(si) sritis, ugdymo(si) kontekstus ir vaikų pasiekimų stebėseną.

2. Programos paskirtis:

2.1. sudaryti prielaidas vaiko individualių galių plėtotei, kiekvieno vaiko pažangai, sukurti lygias galimybes įvairių poreikių vaikams pasirengti sėkmingam priešmokyklinio ugdymo mokymuisi.

2.2. užtikrinti ikimokyklinio ugdymo turinio sistemą įgyvendinant ugdymo tikslus, uždavinius, taikant į vaiką orientuoto ugdymo metodus, pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus.

2.3. padėti ikimokyklinio ugdymo mokytojui (mokytojai), bendradarbiaujant su vaiko tėvais (globėjais), pagalbos specialistais užtikrinti kokybišką Programos vykdymą, teikiant grįžtamąjį ryšį vaikui, tėvams (globėjams), mokyklos-darželio administracijai.

2.4. Programa siekiama tenkinti 2-5(6) metų kiekvieno vaiko individualius interesus, poreikius, galimybes.

3. Programoje pateikiama aštuoniolika pasiekimų sričių, siekiant numatyti vaikų ugdymo(si) pasiekimus bei užtikrinti visuminį vaikų ugdymąsi.

4. vaikų vertybinių nuostatų plėtojimas padedant jiems tapti pasitikintiems, kūrybiškiems, besirūpinantiems savimi, komunikabiliems, lanksčiai mąstantiems, sėkmingai besimokantiems.

5. Programoje išskiriamos penkios visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritys: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“.

6. Programa atnaujinta vadovaujantis ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2024), Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. Nr. V-1142 įsakymu Nr. ISAK-627 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija.

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

7. Kiekvienas vaikas yra unikalus, turintis savo stipriąsias puses, interesus ir ugdymosi stilių. Šiuolaikinis ugdymas siekia pažinti ir ugdyti kiekvieną vaiką kaip individualybę. Vaikai geriausiai ugdomi, kai patys aktyviai dalyvauja procese, tyrinėja, eksperimentuoja, sprendžia problemas. Žaidimas yra vaiko natūrali veikla, kuri skatina kūrybiškumą, socialinius įgūdžius ir

pažinimą. Be pažintinių gebėjimų, svarbu ugdyti vaiko socialinius ir emocinius įgūdžius. Ugdymas turėtų būti tęstinis procesas, kuris vyksta tiek šeimoje, tiek ugdymo įstaigoje. Ugdymo procese svarbu pripažinti ir vertinti įvairovę. Programa remiasi konstruktyvizmo ir sociokultūrinės raidos teorijomis.

7.1. Ankstyvajame amžiuje mokymąsi galime apibūdinti, kaip aktyvų vaiko veikimą - jis klausinėja, eksperimentuoja, postuluoja, išbando naujas ir keičia esamas idėjas. Mokytojų uždavinys – išprovokuoti ir paskatinti šią protinę veiklą, kuriant aplinką ir suteikiant laiką, skirtą aktyviam tyrinėjimui, sudarant galimybes dirbti su bendraamžiais, taip pat užduoti atitinkamus klausimus ar naudoti kitas mokymo(si) strategijas. Svarbu suprasti, kad vaiko mokymasis vyksta iš jo vidaus į išorę, o ne iš išorės į vidų, tai yra mentalinės struktūros (mąstymo būdus) vaikas turi susikurti pats (J. Piaže Konstruktyvizmo teorija).

7.2. Ankstyvoji vaikystė turi savo unikalią vertę ir negali būti vertinama tik kaip laikotarpis „paruošti“ vaikus mokyklai ar suaugusiųjų gyvenimui. Šiuo laikotarpiu mokytojai daugiausia dėmesio skiria aukštesniųjų psichinių funkcijų (dėmesio, suvokimo, atminties, vaizduotės, mąstymo ir kalbos) raidos skatinimui ir vaikų psichinių priemonių (kalbinių ir nekalbinių) įsisavinimui, o ne vaikų atskirų įgūdžių ir sąvokų mokymui. Svarbiausi ankstyvosios vaikystės raidos pasiekimai yra savireguliacija, vaizduotė ir gebėjimas dirbti su simboliais. Mokytojai, įtraukdami vaikus į veiklą, siekia sudaryti sąlygas jų amžiui būdingai veiklai, pvz., emocinei sąveikai kūdikystės laikotarpiu, bendriems ir vaizduotės žaidimams – vyresniame ikimokykliniame amžiuje. Mokytojai nuolat reflektuoja savo pedagoginę veiklą, kad būtų atsižvelgiama į vaikų artimiausios raidos zoną (L. Vygotskio Sociokultūrinė teorija).

8. Kiekvieno vaiko raida ir ugdymasis pasižymi unikaliais bruožais. Mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtinėms galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtynes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleistis vaikų individualumui. Kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Vaikai turi sumanymų, nuolat ieško naujų veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdami jiems aktualų turinį ir veiklas. Vaikų mąstymo sinkretiškumas, pasaulio kaip nedalomos visumos matymas suponuoja visuminį požiūrį į ugdymą(si). Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis.

1.1. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

9. Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

9.1. **Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas** – pagarba asmeniui

grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

9.2. **Kultūrinis tapatumas** – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

9.3. **Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei** – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

9.4. **Pasitikėjimas** – kiekvieno vaiko sąžiningas ir atviras bendravimas, gebėjimas įsiklausyti į kito nuomonę, laikytis susitarimų, vykdyti įsipareigojimus.

9.5. **Saviraiškos laisvė** – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

9.6. **Vaiko gerovė** – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

9.7. **Vaiko orumas** – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

9.8. **Lygiateisiškumas ir teisingumas** – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi.

1.3. Vaikų poreikiai

10. Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą:

10.1. *Žaidimo poreikis* – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

10.2. *Saugumo poreikis* – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;

10.3. *Draugysčių poreikis* – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

10.4. *Komunikavimo poreikis* – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinio ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonės ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

10.5. *Pažinimo džiaugsmo poreikis* – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

10.6. *Kūrybinės saviraiškos poreikis* – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių.

11. Programa taip pat sukuria prielaidas atliepti ir tenkinti unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius. Mokytojas drauge su vaikais kuria demokratiškus procesus. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis. Demokratiško ugdymo(si) aplinkoje vaikai atranda ir augina autentišką lyderystę.

1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

12. Ilgakiemio mokyklos-darželio (toliau įstaigos) paskirtis – bendradarbiaujant su šeima ugdyti vaiką, atsižvelgiant į tėvų (globėjų) lūkesčius ir vaikų poreikius. Dėmesys skiriamas vaikų šeimos pažinimui, tėvų (globėjų) nuostatų ir lūkesčių išsiaiškinimui bei jų poreikių tenkinimui. Analizuojant anketose bei individualių pokalbių metu išreikštus tėvų (globėjų) poreikius, galime teigti, kad dauguma pageidauja padėti vaikams socializuotis, t. y. tapti visuomeniškais žmonėmis, tuo pačiu įgyti bendravimo, savitvarkos, savarankiškumo, sveikos gyvensenos įgūdžių, lavinti fizines bei psichines galias, kūrybiškumą, diegti atsakomybės jausmą.

12.1. Įstaigos bendruomenė skatinama suvokti savo misiją ir reikšmę, kuriant ir vykdant įstaigos viziją. Mokytojų, tėvų (globėjų), kitų bendruomenės narių bendromis pastangomis siekiame šalinti ugdymosi netolygumus, tenkinant individualius vaiko poreikius, užtikrinant ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo dermę, kuriant partneriškus vaiko tėvų (globėjų) ir įstaigos santykius.

12.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su vaikų šeimomis, kuriama bendruomenė, įstaigos kultūra, vertybės, tradicijos, užtikrinama ugdymo tąsa ir kokybė. Vyksta šeimų įtraukimas į grupių veiklą, įstaigos bendrus renginius, projektus, kitą edukacinę veiklą. Atsižvelgiant į tėvų (globėjų) poreikius, siekiant bendradarbiavimo su šeima kokybės, vykdomas nuolatinis informavimas apie

įstaigos veiklą (vertybes, tradicijas ir kt.), reguliariai atnaujinamas įstaigos internetinis puslapis, naudojamos įvairios žodinės ir rašytinės informacijos apie vaikų ugdymą įstaigoje, priemonės.

12.3. Mokytojo ir tėvų (globėjų) bendradarbiavimas grindžiamas tarpusavio pasitikėjimu ir konfidencialumu, aktyvia partneryste ir atsakomybe, pagarba vienas kito poreikiams ir interesams:

12.4. Mokytojas susipažįsta su vaiko ugdymo tradicijomis šeimoje, jo kultūrine ir socialine aplinka, vertina tėvų (globėjų), kitų vaiko artimųjų vaidmenį ugdant vaiką, aptaria lūkesčius.

12.5. Tėvai (globėjai) informuoja apie vaiko ugdymo ir ugdymosi ypatumus ir sąlygas, apie tai, kokie pasiekimai užtikrintų sėkmingą ugdymąsi tolimesnėse pakopose.

12.6. Siekiama užtikrinti, kad tėvai (globėjai) aktyviai dalyvautų ugdymo procese, priimdami su vaiko ugdymu ir ugdymosi susijusius sprendimus, iš šitaip dalytųsi atsakomybe už vaiko ugdymo kokybę.

12.7. Sąveika su tėvais (globėjais) grindžiama nuolatiniu individualių vaiko ugdymosi poreikių ir galimybių aptarimu, tinkamų ugdymosi pasiekimų bei pažangos vertinimo metodų parinkimu, dalijimusi informacija ir patirtimi apie vaiko ugdymą ir ugdymąsi, daromą pažangą.

12.8. Prireikus mokytojas rekomenduoja vaiko tėvams (globėjams) konsultuotis su švietimo pagalbos specialistais (logopedu, spec. pedagogu), kreiptis į įstaigos Vaiko gerovės komisiją ar psichologinę tarnybą dėl vaiko ugdymosi poreikių pedagoginiu, psichologiniu, medicininio, socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir tolesnio ugdymosi rekomendacijų.

12.9. Mokytojas organizuoja bendrus tėvų (globėjų) susirinkimus, pokalbius apie vaikų ugdymą, trišalius pokalbius, bendras vaikų ir tėvų (globėjų) veiklas, siekiant formuoti tėvų (globėjų) įgūdį ilgiau bendrauti su savo vaiku.

12.10. Įstaigos bendruomenė nuo 2021 metų rugsėjo mėnesio ugdymą pradėjo grįsti Mąstymo kultūros ugdymo idėjomis. Įstaigos bendruomenė, kurioje kiekvienas jos narys dalijasi bendrais įsipareigojimais, nuolat mąsto apie tai, kas vyksta ugdymo procese bei yra įsipareigojęs, kad vaikai gebėtų sėkmingai naudotis įvairiais mąstymo įrankiais. Mąstymo mokyklos kultūros įrankiai vaidina svarbų vaidmenį ugdymo procese. Mokytojai ugdymo procese naudoja inovatyvius ugdymo(si) įrankių rinkinius – Mąstymo žemėlapius.

13. Palaikomas glaudus ryšys su vietos bendruomene. Įstaiga vykdo akcijas, edukacijas, renginius Ilgakiemio kaimo bendruomenei, kurios tapo tradicija: kalėdinių sveikinimų akcija, vėliavėlių akcija, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai – vasario 16 paminėti, pažintinės edukacijos pas kaimo žmones ir kt.

14. Vaikai dalyvauja Kauno rajono, Kauno, šalies švietimo centrų organizuojamuose renginiuose, koncertuose, parodose, konkursuose. Bendradarbiaujame su Garliavos lopšelių-darželių, mokyklų bendruomenėmis, Garliavos ir Garliavos apylinkių seniūnijomis.

1.5. Regiono ypatumai

15. Ilgakerpiams yra netoli Kauno miesto, kas suteikia galimybę naudotis miesto infrastruktūra ir ištekliams, tuo pačiu išlaikant kaimiškos vietovės ramybę ir gamtos artumą. Patogus susisiektis su Kauno miestu leidžia lengvai organizuoti edukacines išvykas, lankyti kultūrinius renginius ir naudotis miesto paslaugomis. Šis regionas apsuptas natūralios gamtos, miškų ir laukų, tai sudaro puikias sąlygas ugdymo(si) veikloms lauke. Vaikams sudaromos sąlygos dažnai būti gamtoje, tyrinėti ją ir mokytis apie aplinką praktiniu būdu.

16. Stipri vietos bendruomenė, kurioje žmonės aktyviai dalyvauja mokyklos ir darželio gyvenime. Renginiai, šventės ir bendruomenės projektai skatina socialinį bendravimą ir bendradarbiavimą tarp šeimų, mokytojų ir kitų bendruomenės narių. Šis regionas pasižymi kultūriniu įvairialypumu, kuris atsispindi ugdymo Programoje, siekiant ugdyti vaikų toleranciją ir pagarbą skirtingoms kultūroms. Integruojama vietos tradicijos ir papročiai, taip pat pristatomi kitų kultūrų elementai.

17. Įstaiga turi gerai išvystytą infrastruktūrą, kuri apima modernias mokymosi erdves, sporto aikšteles ir lauko žaidimų zonas. Nuolatinis infrastruktūros atnaujinimas ir modernizavimas, siekiant užtikrinti aukštą ugdymo(si) kokybę ir vaikų saugumą.

18. Ekonominė regiono situacija daro įtaką šeimų gerovei ir vaikų ugdymui(si). Įstaiga siekia užtikrinti, kad visi vaikai, nepriklausomai nuo socialinės ir ekonominės padėties, gautų kokybišką ugdymą(si). Regiono gyventojų demografinė sudėtis (pvz., šeimų skaičius, vaikų amžiaus grupės) daro įtaką mokyklos-darželio veikloms ir Programų planavimui. Dėmesys skiriamas tiek jaunų šeimų, tiek vyresnių bendruomenės narių įtraukimui į įstaigos veiklas.

19. Šio regiono ypatumai formuoja unikalią ugdymo(si) aplinką Įstaigoje, kurioje derinama gamtos artumas, bendruomeniškumas ir šiuolaikinės švietimo praktikos, siekiant užtikrinti visapusišką vaikų raidą ir ugdymą(si).

1.6. Mokyklos savitumas

20. Įstaiga randasi tarp dviejų bendrojo ugdymo įstaigų: 4,6 km iki Garliavos A. Mitkaus pagrindinės mokyklos ir 5,6 km iki Linksmakalnio mokyklos-darželio. Šalia teka Šlapakšnos upelis. Įstaigai priklauso 1,167 ha teritorija – didelė žalioji zona.

21. Įstaiga teikia ikimokyklinį, priešmokyklinį ir pradinį ugdymą, todėl vaikai gali nuosekliai pereiti iš vieno ugdymo etapo į kitą. Ši integracija padeda užtikrinti nuoseklų ugdymo(si) procesą, sumažina stresą vaikams pereinant iš darželio į mokyklą ir padeda kurti ilgalaikius santykius

su mokytojais ir bendraamžiais.

22. Įstaiga sudaro palankias sąlygas atsiskleisti ir plėtoti savitus kiekvieno ugdytinio gebėjimus. Vyksta integruotas ugdymas – tai skirtingų ugdymo sričių jungimas į bendrą visumą. Taip ugdomi vaikai išmoka lyginti, analizuoti, apibendrinti, kritiškai mąstyti. Vaikai geriausiai ugdo(si) siedami naują informaciją, su jau turima patirtimi, skatinami dalintis įspūdžiais bei žiniomis.

23. Vadovaujamosi aktyviais ugdymo metodais, technologijų taikymu, daug dėmesio skiriama kūrybiškumo, kritinio mąstymo bei emocinio intelekto ugdymui, kuris padeda kurti erdvę be patyčių bei darniai bendrauti tarpusavyje.

24. Įstaigos edukacinė aplinka jauki ir įvairi. Kuriama saugi ir maloni erdvė, kurią bendruomenė tvarko ir puošia. Įstaigos „Sporto aikštynas“, „Žaliasis labirintas“, „Inkilų alėja“, šiltnamis, „Vaistažolių lysvė“, įvairioms ugdymoms veikloms pritaikytos lauko pavėsinės, žaidimų aikštelės, sodas.

25. Mūsų įstaiga dalyvauja įvairiuose rajono ir šalies ugdomosios veiklos projektuose. Projektai padeda vaikams aktyviai mokytis, ugdo įvairiapusiškus gebėjimus ir skatina jų kūrybiškumą bei smalsumą.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PRINCIPAI

26. Planuodamas ugdymo turinį, metodus, parinkdamas priemones, kurdamas ugdymo aplinką, organizuodamas ugdymo procesą, numatydamas pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas, įstaiga vadovaujasi šiais principais:

26.1. **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas.** Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

26.2. **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas.** Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

26.3. **Žaismės principas.** Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

26.4. **Sociokultūrinio kryptingumo principas.** Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

26.5. **Integralumo principas.** Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

26.6. **Įtraukties principas.** Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

26.7. **Kontekstualumo principas.** Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

26.8. **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas.** Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

26.9. **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas.** Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

26.10. **Reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvaisto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

26.11. **Šeimos ir mokyklos partnerystės principas.** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

27. **Ikimokyklinio ugdymo tikslas** – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

28. Keliant uždavinius tikslui pasiekti, numatomos lanksčios ugdymo(si) sąlygos, kurios skatina tikslu nusakytų vaikų galių auginimą ir padeda tapti: lanksčiai mąstantiems, kūrybingiems,

sėkmingai besimokantiems. Tikslui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos uždavinius:

28.1. atpažinti, įvertinti, analizuoti, suprasti kiekvieno vaiko ugdymo poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;

28.2. į vaiką ir jo vertybių ugdymą orientuotame, integraliame ugdymo procese tikslingai taikyti vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus mokymo(si) metodus, priemones;

28.3. organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį;

28.4. kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su įstaigos bendruomene;

28.5. stimuliuoti vaikų pažinimo ir kūrybinius mąstymo gebėjimus per aktyvų dalyvavimą patirtinėse veiklose ir žaidybinėse situacijose.

29. Pasiekimų sritys. Ikimokyklinio ugdymo rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį.

30. Ugdymo(si) sričių turinys skirtas užtikrinti visuminį vaikų ugdymą(si), plėtojant vaikų pasiekimus aštuoniolikoje vaikų pasiekimų sričių, kurių visumą laiduoja optimalią vaiko galių ūgtį. Atsižvelgiama į ugdomas vaiko galias: pasitikintis, lanksčiai mąstantis, komunikabilus, kūrybingas, sėkmingai besimokantis, jautrus kultūrų įvairovei, besirūpinantis savimi ir kitais. Šie pasiekimai sugrupuoti į stambesnius blokus, kurios siejasi su penkiomis ugdymo(si) turinio sritimis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“. Tai atsispindi 2-5(6) metų vaiko ikimokyklinio ugdymo(si) programos konceptualiaame modelyje (Žr. 1 pav. *Konceptualus ikimokyklinio ugdymo Programos modelis*).

1 pav. Konceptualus ikimokyklinio ugdymo Programos modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

31. Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymasis(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla. Juo vadovaujamasi išlaikant ir plėtojant savitą įstaigos ugdymo(si) modelį:

31.1. visuminis ugdymas(is) yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi. Į programą integruota socialinio emocinio ugdymo programa „Kimochis“.

31.2. universalus dizainas mokymuisi yra kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga.

31.3. vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla yra pagrindinės, viena kitą papildančios ugdomosios veiklos. Vaikų žaidimas yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jau įgytos ir plėtojamos galios. Įstaigoje plėtojama visos bendruomenės žaidinimo kultūra, skatinanti žaisti, kurti ir bendradarbiauti. Siekiama vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo

ugdymo(si) vienovės bei darnos. Patirtinės veiklos yra vaiko ugdymasis darant, veikiant: pajaučiant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliuojant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus.

32. Įstaiga, kuria, reflektuoja ir tobulina vientisą į vaikų pasiekimų plėtotę orientuotą ugdymo(si) turinio kūrimo, organizavimo, pedagoginių strategijų, ugdymo(si) metodų bei formų taikymo, aplinkų kūrimo sistemą:

32.1. Įstaigoje susitariama dėl pedagoginių strategijų bei ugdymo(si) metodų, orientuotų į vaiko asmenybės ir pasiekimų auginimą, taikymo. Programoje derinamos ugdymo(si) kontekstų kūrimo, spontaniško vaikų ugdymosi skatinimo, vaikų ir mokytojų kūrybinėmis sąveikomis grindžiamo bei organizuoto ugdymo pedagoginės strategijos. Prioritetas teikiamas žaidimo pedagogikai, nes ji turi nelygstamą vertę ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymui(si).

32.2. susitariama dėl vaikų raidą ir ugdymosi būdus atitinkančių ugdymo(si) organizavimo formų taikymo, palaikoma jų įvairovė. Į Programą įtraukiamos inovatyvios, prasmingą vaikų ugdymą(si) skatinančios formos: vaikų projektai, skaitymo valandėlės, pažintinės išvykos, patirtinis ugdymas(is) žaliosiose edukacinėse erdvėse, tyrinėjimų laboratorijose, kūrybinėse ateljė, atradimų stotelėse, pažinimo salose.

33. Įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo programą, ugdymo(si) turinys orientuotas į ikimokyklinio amžiaus vaikų galių augimą, sudarytas pagal pasiekimų sritis. Ugdymo(si) pasiekimų sritys išdėstytos pagal vaiko galias, kurios apima aštuoniolika ugdymo(si) pasiekimų sričių.

34. Kiekvienoje iš ugdymo(si) pasiekimų sričių nurodoma vertybinė nuostata, esminiai gebėjimai, pasiekimų srities dėmenys, pasiekimų žingsniai siekiant 3-iojo ir 6-ojo žingsnio pasiekimų, ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos). Ugdymosi gairėse pateikiamos tik tam tikros galimos vaikų ugdymo(si) situacijos. Mokytojas naudodamasis ugdymo gairėmis pats kuria ir įgyvendina ugdymo(si) turinį, atsižvelgdamas į kiekvieno vaiko ugdymo(si) poreikius.

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS VAIKAS

Pasiekimų sritis- kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai. Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius	2-3 metų vaikas: Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojami tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir	Demonstruoja gerėjančius savarankiškumo įgūdžius. Aktyviai dalyvauja kasdieninėse veiklose: padeda ruošti maistą, rūpinasi asmenine higiena, tvarko savo aplinką. Vaikas taip pat

saugaus elgesio įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Pasiekimų srities dėmenys: 1.vaiko asmeniniai valgymo ir mitybos įgūdžiai; 2.kūno švaros ir aplinkos tvarkos palaikymo įgūdžiai; saugaus elgesio įgūdžiai. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl.2-3)	nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradedama laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse. 3-6 metų vaikas: Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Taisyklingai plaunasi rankas. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia drabužius. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje: padeda į vietą, saugo, sutvarko. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.	pradedama suprasti bendravimo taisykles ir saugaus elgesio svarbą. Demonstruoja puikius savarankiškumo ir saugaus elgesio įgūdžius. Aktyviai domisi sveika mityba, rūpinasi savo higiena, tvarkingai elgiasi. Mokosi padengti stalą siekiant estetiško vaizdo. Vaikas supranta, kaip svarbu saugoti save ir kitus, žino, kaip elgtis įvairiose situacijose. Jis moka atpažinti pavojus ir žino, į ką kreiptis pagalbos.
---	--	---

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – fizinis aktyvumas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. Pasiekimų srities dėmenys: 1.stambiosios motorikos įgūdžiai ir fizinės vaiko savybės; 2.smulkiosios motorikos įgūdžiai, rankų ir akių koordinacija. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf psl. 3-4)	2-3 metų vaikas: Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gaudo kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	Gali savarankiškai judėti keturiomis, stovėti, sėdėti, keltis, lenktis, vaikščioti įvairiais būdais, bėgti tiesia linija ir lipti laiptais. Moka ridenti, mesti ir gaudyti kamuolį, atlikti paprastus judesius rankomis (pasukti riešą, apversti plaštaką).
	3-6 metų vaikas: Ištvėmingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors	Gali atlikti sudėtingesnius judesius, derinti rankų ir kojų judesius. Atlieka tikslus judesius su smulkiais daiktais. Bėga ilgesnius atstumus, šoka. Pradeda suprasti savo kūno poreikius.

	piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.	
--	--	--

PASITIKINTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – emocijų suvokimas ir raiška	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. Pasiekimų srities dėmenys: 1.savo jausmų raiška, suvokimas ir pavadinimas; 2.kitų žmonių jausmų atpažinimas ir tinkamas reagavimas į juos; 3.savo ir kitų žmonių jausmų apmąstymas. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 4-5 psl.)	2-3 metų vaikas: Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs). 3-6 metų vaikas: Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus,	Išreiškia įvairias emocijas: jaučia ir rodo džiaugsmą, liūdesį, baimę, pyktį. Emocijos gali keistis labai greitai. Pradeda suprasti, kad ir kiti žmonės turi jausmus. Jie gali imituoti kitų emocijas arba reaguoti į jas savo būdais (pvz. paguosti, pasitraukti). Suvokia, kad skirtingose situacijose jaučia skirtingas emocijas ir gali jas tiksliai pavadinti. Stebi aplinkinius, atkreipia dėmesį į jų veido išraiškas, balsą, kūno kalbą ir supranta, ką jaučia kiti. Atitinkamai reaguoja į jausmus (pvz. paguodžia, jei draugas liūdnas). Mokosi išreikšti emocijas socialiai priimtinais būdais ir supranta, kad kai kurie veiksmai gali įžeisti kitus. Jie gali kalbėti apie savo

	kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	jausmus, dalintis. Pradedama suprasti, kad jų veiksmas ir žodžiai turi pasekmes, ir kad jų emocijas lemia tam tikros situacijos.
--	---	--

BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS, PASITIKINTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – savireguliacija ir savikontrolė	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinių nuostatų. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiviaudrinęs geba nusiraminti. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas nusiraminti, atsipalaiduoti; 2.savo dėmesio, jausmų raiškos ir elgesio valdymas; 3.gebėjimas laikytis susitarimų, taisyklių. (Nuoroda <i>i</i> <i>aprašą</i>: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 5-6 psl.)	2-3 metų vaikai mokosi atpažinti savo poreikius (alkis, miegas, baimė) ir ieško būdų juos patenkinti. Supranta, kad suaugęs gali padėti jam nusiraminti. Aktyviai bendrauja su suaugusiais, ieško jų dėmesio ir pagalbos. Rodo savarankiškumo ženklus, pvz. pats bando užsiimti veikla, tačiau vis dar reikia suaugusiojo palaikymo. 3-6 metų vaikai mokosi taikiai spręsti konfliktus, ieškoti kompromisų ir numatyti savo veiksmų pasekmes. Mokosi bendrauti su kitais, laikytis taisyklių, bendradarbiauti. Mokosi kontroliuoti dėmesį, kontroliuoti savo impulsyvius veiksmus. Tampa savarankiškesnis, gali priimti sprendimus ir atsakyti už savo veiksmus.	Gali savarankiškai judėti keturiomis, stovėti, sėdėti, keltis, lenktis, vaikščioti įvairiais būdais, bėgti tiesia linija ir lipti laiptais. Moka ridenti, mesti ir gaudyti kamuolį, atlikti paprastus judesius rankomis (pasukti riešą, apversti plaštaką). Gali atlikti sudėtingesnius judesius, derinti rankų ir kojų judesius. Atlieka tikslius judesius su smulkiais daiktais. Bėga ilgesnius atstumus, šoka. Pradedama suprasti savo kūno poreikius.

PASITIKINTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – savivoka ir savigarba	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinių nuostatų. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad berniukas (mergaitė)	2-3 metų vaikas: Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar	Pradedama suprasti, kad jie yra atskiri asmenys, turi savo kūną ir vardą. Geriau pažįsta savo kūną, gali pavadinti daugiau

supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. Pasiekimų srities dėmenys: 1.savo kūno pažinimas; 2.asmeninio tapatumo jausmas ir teigiamas savęs vertinimas; 3.bendrystės su šeima ir grupe jausmas; 4.kalbinio, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmas. (Nuoroda <i>i</i> <i>aprašą</i>: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 6-7 psl.)	pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	kūno dalių ir supranta savo lytį. Stiprina ryšį su tėvais ir kitais svarbiais suaugusiais, domisi kitais vaikais. Pradedą domėtis aplinkinio pasaulio kultūrinėmis tradicijomis. Gali trumpam sutelkti dėmesį į konkrečią veiklą.
	3-6 metų vaikas: Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (išskvepiamas oras, širdies plakimas ir kt.). Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų.	Pradedą nuo savęs pažinimo, savo kūno ir jausmų supratimo, vėliau plečia savo žinias apie aplinkinį pasaulį, kitus žmones, kultūras. Vaikai pamažu tampa vis savarankiškesni, priima sprendimus ir prisiima atsakomybę už savo veiksmus. Supranta, kas jie yra, kokie jų stiprūs ir silpnai bruožai. Mokosi bendrauti, bendradarbiauti, spręsti konfliktus. Atpažįsta savo ir kitų emocijas, mokosi jas valdyti. Supranta savo kultūrinę tapatybę, domisi kitomis kultūromis. Lavina kritinį mąstymą analizuodami informaciją, daro išvadas.

	Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	
--	--	--

JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI VAIKAS

Pasiekimų sritis – santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas užmegzti ir palaikyti geranoriškus, pagarbius santykius su suaugusiais ir kitais vaikais; 2.gebėjimas bendrauti, mokymasis bendradarbiauti; 3.gebėjimas atpažinti ir pripažinti savo ir kitų panašumus ir skirtumus; 4.gebėjimas prisidėti prie grupės gerovės kūrimo. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amžiaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 8-9 psl.)	2-3 metų vaikas: Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam išitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradeda suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojama bendrai. 3-6 metų vaikas: Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei	Antraisiais metais jie stiprina ryšį su svarbiais suaugusiais, mėgdžioja jų elgesį ir pradeda domėtis bendraamžiais. Trečiaisiais metais vaikai tampa savarankiškesni, drąsiau tyrinėja aplinką ir ieško bendraamžių draugijos. Jie pradeda suprasti, kad daiktai priklauso skirtingiems žmonėms, ir mėgina bendradarbiauti žaidimuose. Šio amžiaus vaikai taip pat demonstruoja didesnę savarankiškumą ir iniciatyvą. Geba suprasti kitų žmonių jausmus, požiūrius, poreikius, atsižvelgia į juos bendraudamas. Lengvai užmezga ir palaiko socialinius ryšius, tiek su suaugusiais tiek su bendraamžiais. Geba taikiai spręsti konfliktus, tarpininkauti tarp kitų. Domisi kitomis kultūromis ir priima įvairovę. Supranta savo veiksmų pasekmes ir laikosi bendrų taisyklių.

	suaugusiojo ar kito vaiko nuomone, aiškinasi, tariasi. Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.	
--	---	--

LANKSČIAI MĄSTANTIS, JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI VAIKAS

Pasiekimų sritis – aplinkos pažinimas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas pažinti socialinę ir kultūrinę aplinką; 2.gebėjimas pažinti gamtinę aplinką; 3.pagarbus santykis su gyvybe ir aplinka. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 9-11 psl.)	2-3 metų vaikas: Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai išitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė,	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti aplinką. Jis atpažįsta ir pavadina artimiausius žmones, daiktus, gyvūnus ir augalus. Supranta kai kurių daiktų paskirtį ir naudojami jais. Vaikas taip pat pradeda suprasti paprastus priežasties-pasekmės ryšius, pavyzdžiui, kad paspaudus mygtuką įsijungia šviesa. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko pažinimo procesai dar labiau intensyvėja. Vaikas pradeda suprasti laiko sąvoką, atpažįsta praėjusius įvykius pagal nuotraukas ar

	perkūnija). Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	pasakojimus. Jis domisi gamta, pažįsta daugiau augalų ir gyvūnų, gali juos pavadinti. Vaikas taip pat pradeda formuoti savo nuostatas ir pageidavimus, renkasi veiklas ir aplinką, kuri jam patinka.
	3-6 metų vaikas: Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukuriamų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. 11 Ižvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Ižvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais	Vaikas žino savo šalį, kultūrą, istoriją, gamtą. Jis supranta laiko sąvoką, metų laikų kaitą, gyvūnų ir augalų gyvenimą. Vaikas lygina, analizuoja, daro išvadas, samprotauja apie priežasties ir pasekmės ryšius. Vaikas jaučia atsakomybę už aplinką, supranta svarbą tausoti išteklius ir rūpintis gamta. Vaikas išreiškia savo jausmus ir žinias kūrybinėje veikloje. Vaikas jaučia prierašumą prie savo aplinkos ir supranta kitų žmonių poreikius.

	metų laikais. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje.	
--	--	--

LANKŠČIAI MĄSTANTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – matematinis mąstymas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spęsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. Pasiekimų srities dėmenys: 1. skaičiaus pajauta, samprotavimai apie kiekį ir duomenis; 2. mato pajauta ir išmatuojamų dydžių palyginimus; 3. geometrinių modelių pažinimas; 4. vietos ir krypties apibūdinimas, sekų tyrinėjimas. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 11-12 psl.)	2-3 metų vaikas: Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda suprasti pagrindinius matematinius ir loginius sąryšius. Jis mokosi skaičiuoti iki trijų, lyginti objektus pagal dydį, formą ir spalvą. Vaikas taip pat pradeda suprasti paprastas veiksmų sekas ir atlikti paprastus klasifikavimo veiksmus. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko matematiniai gebėjimai dar labiau tobulėja. Jis jau gali skaičiuoti iki trijų, lyginti objektus pagal įvairius požymius, atlikti paprastus matavimus (ilgis, svoris). Vaikas taip pat pradeda suprasti sekas, kopijuoti paprastus modelius ir atlikti paprastus klasifikavimo veiksmus.

	(vaizdines, garsines, judesio).	
	3-6 metų vaikas: Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su	Vaikas laisvai naudojami skaičiais iki 10, atlieka paprastas aritmetines operacijas, supranta skaičių santykius. Lygina objektus pagal įvairius požymius, naudoja tikslesnius apibūdinimus. Atpažįsta ir vartoja įvairių geometrinių figūrų pavadinimus, supranta jų savybes, atlieka paprastas konstrukcijas. Orientuojasi erdvėje, supranta kryptis, atstumus, geba sekti ir atkurti judėjimo trajektorijas. Analizuoja informaciją, atpažįsta dėsningumus, klasifikuoja objektus. Naudoja grafikus ir diagramas informacijai pateikti ir analizuoti.

	krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.	
--	--	--

LANKSČIAI MAŠTANTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – skaitmeninis sumanumas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas tikslingai naudoti skaitmenines priemones; 2.elementaraus skaitmeninio turinio kūrimas; 3.veiksmų sekų naudojimas problemoms spręsti; 4.saugus naudojimas išmaniaisiais įrenginiais. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 12-14 psl.)	2-3 metų vaikas: Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių. 3-6 metų vaikas: Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti savo aplinką ir žaislus. Jis domisi, kaip veikia įvairūs mechanizmai, bando atlikti paprastus veiksmų sekas. Vaikas taip pat pradeda suprasti, kad jo veiksmai sukelia tam tikrus rezultatus. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko žaidimai tampa tikslingesni ir sudėtingesni. Jis jau gali atlikti ilgesnes veiksmų sekas, sekti instrukcijas ir suprasti paprastas taisykles. Vaikas taip pat pradeda suprasti, kaip saugiai naudotis žaislais ir kitais daiktais. Vaikas savarankiškai naudoja kompiuteriu, planšete ar telefonu, atlieka įvairias užduotis. Kuria savo skaitmeninį turinį, derina įvairias skaitmenines priemones. Pradedą suprasti programavimo pagrindus, kuria paprastas programas. Analizuoja savo sukurtas programas, atpažįsta klaidas ir jas taiso.

	(fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. 14 Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles.	Supranta pagrindines skaitmeninio turinio saugaus naudojimo taisykles.
--	--	--

KOMUNIKABILUS VAIKAS

Pasiekimų sritis – kalbų supratimas. Vertybinė nuostata. Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančias įvairaus pobūdžio tekstus. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą, reaguoti į nežodinę raišką; 2.gebėjimas suprasti įvairiomis formomis (simboline, garsine, grafine, vaizdine, žodine) perteikiamas prasmės; 3.domėjimasis tekstu, raidėmis ir simboliais; 4.gebėjimas suprasti amžių atitinkančius meninius ir informacinius tekstus. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 14-15 psl.)	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
	2-3 metų vaikas: Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai bendrauti su aplinka. Jis klausosi suaugusiųjų, reaguoja į jų kalbą, pradeda suprasti paprastus sakinius ir klausimus. Vaikas taip pat domisi knygelėmis, mėgsta, kai jam skaito, bando pats atkartoti girdėtus garsus ir žodžius. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko kalbos įgūdžiai sparčiai tobulėja. Jis jau gali suprasti ilgesnius ir sudėtingesnius sakinius, atsakyti į klausimus, pasakoti paprastas istorijas. Vaikas taip pat pradeda suprasti ne tik žodžių reikšmę, bet ir

	prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. 15 Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	intonaciją, gestus, kūno kalbą.
	3-6 metų vaikas: Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi įvairiais rašytiniais teksta, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų	Vaikas supranta sudėtingesnius sakinius, juokaujimus, dviprasmybes, perkeltines reikšmes. Pradeda suprasti ir kitos kalbos žodžius. pradeda skirti garsus, skiemenis, supranta, kaip raidės sudaro žodžius. Seka tekstą akimis, bando atpažinti raides, supranta, kad raštas turi taisykles. Supranta skaitomus tekstus, gali numatyti tolesnę įvykių eigą.

	siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	
--	---	--

KOMUNIKABILUS VAIKAS

Pasiekimų sritis – kalbinė raiška	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis, emocijas. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį, ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas išreikšti patirtį, jausmus ir mintis, įsitraukti ir plėtoti pokalbį; 2.gebėjimas pasakoti, atpasakoti, apibūdinti, kurti, aiškinti taikant nežodines ir žodines raiškos priemones; 3.gebėjimas komunikuoti paprastomis rašytinės raiškos formomis. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 15-17 psl.)	2-3 metų vaikas: 2–3 žodžių vientisiniais sakiniiais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti kalbos pasaulį. Jis eksperimentuoja su garsais, žodžiais, gestais, siekdamas bendrauti su aplinka. Vaikas pradeda vartoti pirmuosius žodžius, imituoja suaugusiųjų veiksmus ir garsus. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko kalba tampa tikslingesnė ir sudėtingesnė. Jis jau gali sudaryti paprastus sakinius, užduoti klausimus, dalyvauti pokalbiuose. Vaikas taip pat domisi skaitymu, mėgsta klausytis pasakų, dainų.
	3-6 metų vaikas: Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja;	Vaikas dalyvauja įvairiuose pokalbiuose, išsako savo mintis, jausmus, nuomones. Naudoja įvairius kalbinius būdus, kad pasiektų bendravimo

	vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	tikslą. Kuria istorijas, žaidimų scenarijus, apibūdina įvairius reiškinius. Pradeda domėtis rašymu, kopijuoja žodžius, rašo savo vardą. Supranta skaitomus tekstus, gali atpasakoti istorijas.
--	---	---

KŪRYBINGAS, KOMUNIKABILUS VAIKAS

Pasiekimų sritis – estetinis suvokimas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. Pasiekimų srities dėmenys: 1.nusiteikimas estetiniams potyriams ir džiaugsmui;	2-3 metų vaikas: Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką.	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti jį supantį pasaulį. Jis atviras naujiems potyriams, domisi viskuo, kas jį supa. Vaikas reaguoja į garsus, spalvas, formas, judesius, mėgdžioja tai, kas jam patinka. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko estetiškas suvokimas toliau vystosi. Jis jau gali skirti skirtingus pojūčius, emocijas, turi savo

2.aplinkos, žmonių santykių, meno, savo ir kitų kūrybos grožio pajauta bei jautrumas kūrybos įvairovei; 3.jutiminių ir emocinių grožio išgyvenimų prisiminimas, apmąstymas ir dalinimasis su kitais.	Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	nuomonę apie tai, kas jam patinka, o kas ne. Vaikas pradeda kurti, eksperimentuoti su įvairiomis išraiškos formomis.
(Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 17-18 psl.)	3-6 metų vaikas: Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.	Vaikas drąsiai eksperimentuoja su įvairiomis meno formomis, laužo taisykles ir kuria unikalius kūrinius. Suvokia meno paskirtį, gali analizuoti meno kūrinius, sieti juos su savo asmenine patirtimi. Gali vertinti savo ir kitų kūrybą, pateikti argumentus. Naudoja meną, kad išreikštų savo mintis, jausmus ir idėjas.

KŪRYBINGAS VAIKAS

Pasiekimų sritis – meninė raiška	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	2-3 metų vaikas: Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti jį supantį pasaulį naudodamas įvairias priemones. Jis mėgsta eksperimentuoti su dažais, plastilinu, pieštukais, palikdamas ant įvairių paviršių spalvingus pėdsakus. Vaikas dar tik pradeda suprasti, kad jo veiksmai sukelia tam tikrus

Pasiekimų srities dėmenys: 1.tyrinėjimas ir eksperimentavimas pasitelkiant įvairias menines priemones ir formas; 2.raiška skirtingomis meninėmis priemonėmis ir būdais; 3.menų kalbų vertingumo supratimas, jų aptarimas ir pasirinkimas. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 18-22 psl.)	garsais, veiksmiais, sava kalba. Pradedama rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas. Vaiko pasiekimų ūgtis muzikos posrityje; šokio posrityje; teatro posrityje.	rezultatus. Tračiaisiais gyvenimo metais vaiko vizualinė raiškos patirtis tampa vis turtingesnė. Jis jau gali sąmoningiau rinktis priemones ir medžiagas, kurias nori naudoti. Vaikas kuria įvairius darbus – piešia, lipdo, konstruoja, juos lydėdamas garsais ir žodžiais.
	3-6 metų vaikas: Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis (gratažas, monotipija), skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais (skaitmenimis, žodžiais, raidėmis, rodyklėmis). Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus. Komentuoja ir kitaip reiškia nuomonę apie savo, kitų vaikų, menininkų darbus vartodamas žinomas dailės sąvokas. Gali išvardyti keletą technikų (piešta, fotografuota, tapyta). Samprotauja apie dailės kūrinių paskirtį. Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys. Vaiko pasiekimų ūgtis muzikos posrityje; šokio posrityje; teatro posrityje.	Vaikas eksperimentuoja su įvairiomis dailės technikomis, įskaitant skaitmeninę grafiką. Turi aiškų kūrybinį sumanymą ir planuoja savo darbą. Naudoja dailės kalbos terminus, komentuoja savo ir kitų darbus. Gali bendradarbiauti su kitais kuriant bendrus darbus. Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys ir kiekviena jų turi savo ypatumus.

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – kūrybiškumas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. Pasiekimų srities dėmenys: 1.kūrybinių idėjų tyrinėjimas, fantazavimas, spontaniškas išbandymas, atkartojimas; 2.kūrybinių idėjų plėtojimas ir įgyvendinimas (improvizavimas, komponavimas ir interpretavimas); 3.savo ir kitų kūrybos reflektavimas, kūrybinių sprendimų pasirinkimas ir pritaikymas. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 22-23 psl.)	2-3 metų vaikas: Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atspindamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais. 3-6 metų vaikas: Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti jį supantį pasaulį. Jis mėgsta eksperimentuoti su įvairiomis medžiagomis, garsais, judesiais. Vaikas atrado, kad jo veiksmai sukelia tam tikrus rezultatus ir pradeda juos kartoti, ieškodamas naujų būdų, kaip paveikti aplinką. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko kūrybiškumas toliau vystosi. Jis jau gali planuoti savo veiksmus, derinti įvairius elementus, kurti paprastus siužetus. Vaikas taip pat pradeda domėtis kitų žmonių kūryba ir bendradarbiauti su kitais. Vaikas tampa aktyviu kūrėju, kuris ne tik kuria, bet ir reflektuoja savo kūrybinį procesą, domisi kitų kūryba ir dalijasi savo kūriniais su aplinkiniais. Domisi įvairiomis kūrybos formomis, eksperimentuoja su naujomis idėjomis ir priemonėmis. Pradeda planuoti savo kūrybinį procesą, numato galutinį rezultatą. Ieško sprendimų, kai susiduria su kūrybiniais iššūkiais. Dalijasi savo kūryba su kitais, pasakoja apie savo kūrybinį procesą. Pradeda suprasti, kad kūryba gali turėti įvairias paskirtis ir reikšmes.

	žmonių kūrybos rezultatai.	
--	----------------------------	--

KŪRYBINGAS, SĖKMINGAI BESIMOKANTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – tyrinėjimas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas kelti klausimus, spėlioti, numatyti; 2.gebėjimas taikyti įvairius tyrinėjimo būdus ir priemones; 3.gebėjimas apmąstyti, aptarti tyrinėjimo procesą ir atradimus. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 24-25 psl.)	2-3 metų vaikas: Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	Antraisiais gyvenimo metais vaikas tampa aktyviu pasaulio tyrinėtoju. Jis rodo didelį smalsumą aplinkiniams daiktams, reiškiniams ir žmonėms. Vaikas naudoja visus savo pojūčius, kad pažintų pasaulį – stebi, liečia, uosto, ragauja, klausosi. Jis eksperimentuoja su įvairiomis medžiagomis, žaislais, savo kūnu. Naujus atrastus veiksmus ir žinias vaikas spontaniškai pritaiko įvairiose situacijose. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko tyrinėjimo įgūdžiai toliau tobulėja. Vaikas tampa atsargesnis su nepažįstamais daiktais, tačiau jo smalsumas niekur nedingsta. Jis stebi, lygina, analizuoja, bando suprasti, kaip veikia įvairūs mechanizmai ir reiškiniai. Vaikas pradeda fantazuoti, kurti savo žaidimus, eksperimentuoti su įvairiomis medžiagomis ir formomis. Jis ilgiau gali būti sutelkęs dėmesį į vieną veiklą ir džiaugiasi savo atradimais.
	3-6 metų vaikas: Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis	Vaikas tampa aktyviu pasaulio tyrinėtoju, kuris domisi ne tik paviršiniu daiktų ir reiškinių aprašymu, bet ir jų

	pats; kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	savybėmis, tarpusavio ryšiais bei pokyčiais. Planuoja savo tyrinėjimus, pasirenka tinkamas priemones, lygina ir grupuoja duomenis. Nuolat užduoda klausimus, siekdamas geriau suprasti pasaulį. Lygina įvairius objektus ir reiškinius, ieško panašumų ir skirtumų. Vaikas analizuoja gautus rezultatus, daro išvadas. domisi kitais žmonėmis, kultūromis, gyvūnais, augalais.
--	--	---

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – problemų sprendimas	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardinti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimų būdų, apsveria ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas atpažinti ir įvardinti problemą; 2.gebėjimas ieškoti problemos sprendimo būdų ir juos įgyvendinti; 3.gebėjimas stebėti ir atsižvelgti į priimto sprendimo pasekmes. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-	2-3 metų vaikas: Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai tyrinėti pasaulį ir susiduria su įvairiomis problemomis. Jis mokosi jas spręsti, pasitelkdamas suaugusiųjų pagalbą ir savo jau turimas žinias bei įgūdžius. Vaikas stebi, kaip panašiose situacijose elgiasi suaugusieji ir kiti vaikai, ir bando imituoti jų veiksmus. Jis taip pat mokosi iš savo klaidų ir pamažu pradeda suprasti, kad skirtingos problemos reikalauja skirtingų sprendimų. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko problemų sprendimo įgūdžiai toliau

amžiaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 26-26 psl.)		tobulėja. Jis tampa savarankiškesnis ir bando pats spręsti problemas, kurios kyla kasdieniame gyvenime. Vaikas mokosi analizuoti situaciją, vertinti savo veiksmų pasekmes ir ieškoti efektyviausių sprendimų. Jei pats nesugeba išspręsti problemos, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį.
	3-6 metų vaikas: Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariai su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	Vaikas atpažįsta problemas, bet ir aktyviai ieško būdų jas įveikti. Vaikas mokosi vertinti situaciją iš skirtingų perspektyvų, priimti sprendimus, bendradarbiauti su kitais ir analizuoti savo veiksmų pasekmes. Suvokia, kad problemos yra neišvengiamos gyvenimo dalis ir yra pasirengęs jas įveikti. Bando savarankiškai spręsti problemas, pasitelkdamas turimas žinias ir patirtį. Analizuoja situaciją, vertina skirtingus sprendimo būdus ir pasirenka tinkamiausią. Supranta, kad bendradarbiavimas gali padėti išspręsti sudėtingesnes problemas. Analizuoja savo veiksmus ir sprendimus, mokosi iš klaidų.

KŪRYBINGAS VAIKAS

Pasiekimų sritis – gebėjimas žaisti	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	2-3 metų vaikas: Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmiais.	Antraisiais gyvenimo metais vaikas pradeda aktyviai bendrauti su aplinkiniais žmonėmis. Jis siekia suaugusiųjų

Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas koordinuoti žaidimo veiksmus su kitais žaidėjais; 2.gebėjimas įvaldyti ir organizuoti žaidimo erdvę; 3.gebėjimas kurti žaidimo siužetą; 4.gebėjimas žaidime laikytis prisiimto vaidmens. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 26-27 psl.)	Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną išiminsį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių. 3-6 metų vaikas: Mokytojo paskatintas nesunkiai ištraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose,	dėmesio, mėgdžioja jų veiksmus, žaidžia paprastus žaidimus. Vaikas taip pat pradeda tyrinėti aplinką, eksperimentuoti su žaislais ir daiktais. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko socialiniai įgūdžiai toliau tobulėja. Jis jau gali žaisti su kitais vaikais, derinti savo veiksmus su jų veiksmais. Vaikas pradeda kurti paprastus siužetus, vaidinti vaidmenis. Jis taip pat mokosi laikytis žaidimo taisyklių. Vaikas tampa aktyviu ir kūrybingu žaidimų dalyviu, gebančiu kurti sudėtingus siužetus, bendradarbiauti su kitais vaikais ir laikytis taisyklių. Kuria išradingus žaidimus, naudoja vaizduotę, kuria savo žaidimų pasaulius. Lengvai įsilieja į kolektyvinius žaidimus, bendradarbiauja su kitais vaikais, sprendžia konfliktus. Supranta ir laikosi žaidimo taisyklių, tiek savarankiškai sukurtų, tiek bendrų. Kuria išplėtotus siužetus, žaidžia įvairius vaidmenis, naudoja savo žinias apie aplinką. Žaidžia vaizduotės žaidimus, kuria savo pasaulius, naudoja kalbą kaip kūrybos priemonę.
--	---	---

	judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
--	--	--

SĖKMINGAI BESIMOKANTIS VAIKAS

Pasiekimų sritis – mokėjimas mokytis	Pasiekimų žingsniai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
Vertybinė nuostata. Noriai mokos, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. Pasiekimų srities dėmenys: 1.gebėjimas įsitraukti į dominančią veiklą; 2.pastangos kryptingai veikti įgyvendinant ketinimą ir tikslą; 3.gebėjimas stebėti savo ir bendro veikimo pažangą, koreguoti procesą; 4.gebėjimas reflektuoti savo veiklos procesą ir rezultatą. (Nuoroda į aprašą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf 27-28 psl.)	2-3 metų vaikas: Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	Antraisiais gyvenimo metais vaikas tampa aktyviu pasaulio tyrinėtoju. Jis domisi viskuo, kas jį supa, ir siekia naujų patirčių. Vaikas naudoja visus savo pojūčius – regėjimą, klausą, lytėjimą – kad pažintų pasaulį. Jis mėgdžioja suaugusiųjų veiksmus, eksperimentuoja su daiktais, siekdamas suprasti, kaip jie veikia. Trečiaisiais gyvenimo metais vaiko tyrinėjimo įgūdžiai toliau tobulėja. Jis tampa savarankiškesnis ir gali ilgesnį laiką užsiimti mėgstama veikla. Vaikas pradeda domėtis priežastimis ir pasekmėmis, bando suprasti, kaip veikia įvairūs mechanizmai. Jis džiaugiasi savo atradimais ir pasiekimais.
	3-6 metų vaikas: Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį	Vaikas ne tik nori mokytis naujų dalykų, bet ir ieško būdų, kaip tą daryti efektyviausiai. Vaikas mokosi planuoti savo veiklą, ieškoti informacijos, eksperimentuoti ir analizuoti rezultatus. Domisi naujomis veiklomis, drąsiai imasi iššūkių. Planuoja savo veiksmus, numato

	koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	reikalingas priemonės. Ieško informacijos, kuri padėtų jam pasiekti tikslą. Bando įvairius būdus, ieško geriausio sprendimo. Analizuoja savo veiklą, daro išvadas.
--	--	--

4.1. Ugdymo metodai

35. Ugdant vaiko asmenybę ir rengiant jį ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo Programą, taikomi šie metodai:

35.1. **IKT taikymas** – praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, interaktyvių grindų, vaizdo medžiagų stebėjimas ir analizavimas multimedijos pagalba, kompiuteriniai žaidimai;

35.2. **Kritinio mąstymo metodai** – naujų sumanymų kūrimas, „minčių lietus“, problemų sprendimas, idėjų kūrimas, informacijos radimas ir jos pritaikymas, vaizduotės pratimai;

35.3. **Mąstymo mokyklos metodai** – edukaciniai metodai, orientuoti į vaikų mąstymo įgūdžių ugdymą ir lavinimą. Šie metodai siekia skatinti kritinį, kūrybinį ir refleksinį mąstymą (mąstymo žemėlapiai, šešios de Bono kepurės, mąstymo raktai, mąstymo įpročiai);

35.4. **Pažintinės/edukacinės išvykos, ekskursijos** – siekiama turtinti vaikų pažintinę patirtį, plėsti akiratį, susipažinti su aplinka, įgyti socialinių įgūdžių, patirti naujų įspūdžių;

35.5. **Pokalbis, diskusija** – palaikomas kontaktas su vienu arba su keletu vaikų, jie skatinami išsakyti mintis, idėjas, išklaudyti kito nuomonę, aiškintis ir spręsti problemas, kritiškai mąstyti;

35.6. **Praktiniai metodai:** ugdymo proceso metu suteikiantys galimybę vaikams atlikti įvairiausią praktinę veiklą, susipažįstant su juos supančia aplinka taikant STEAM metodą, kai tuo pačiu metu suteikiama galimybė mokytis gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, menų ir kūrybos bei matematikos.

35.7. **Kūrybiniai projektai** – suteikiama galimybė vaikui atsiverti, suvokti supantį pasaulį, spontaniškai perprasti formas, spalvas, susipažinti su supančia aplinka, lavinant gebėjimą stebėti gamtoje ir gyvenime vykstančius reiškinius. Ugdymo(si) aplinka, priemonės, medžiagos skatina vaiką drąsiai, laisvai išreikšti save, patirti sėkmę;

35.8. **Reggio Emilia elementai:** meninė veikla prie šviesos ir smėlio stalų, kūrybinėse

laboratorijose, eksperimentavimas su šviesomis ir spalvomis ir kt.;

35.9. **Sportinė veikla** – estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.

35.10. **Stebėjimas** – kuriamos sąlygos vaikui stebėti ir suprasti aplinkinį pasaulį, pajusti žmonių, daiktų, reiškinių ryšį, vieningumą;

35.11. **Tyrinėjimas, eksperimentavimas** – vienas iš aplinkos pažinimo būdų, kuris skatina vaiką aktyviai veikti, patirti atradimo džiaugsmą, kaupti patirtį, daryti atradimus, išmokti naujų sąvokų;

35.12. **Žaidimas** – pagrindinis vaiko ugdymo metodas, juo siekiama sudaryti kuo daugiau galimybių rinktis vaikams įdomią ir prasmingą veiklą: diskutuoti, klausinėti, ieškoti, bandyti; naratyvinis žaidimas.

36. Efektyviausias mokymasis pasiekiamas taikant įvairius metodus, atsižvelgiant į vaikų poreikius, interesus ir mokymosi stilių. Pedagogai nuolat reflektuoja savo praktiką ir tobulina savo įgūdžius, kad užtikrintų kokybišką ir įtraukiantį ugdymą visiems vaikams.

4.2. Ugdymo priemonės

37. Siekti, kad ugdymo priemonės tenkintų vaiko poreikį žaisti, bendrauti, judėti; skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą; skatintų vaiko savarankiškumą, saviraišką, kūrybingumą, meninių gebėjimų ugdymą(si). Aplinkos kūrimas – pedagogai kartu su vaikais ir jų tėvais, bendruomenės, kuria jaukia, patogia, vaikų amžių ir poreikius atitinkančią bei įvairiapusių ugdymą skatinančią aplinką. Siekiama, kad aplinka skatintų vaiko poreikį judėti, veikti, pažinti, kurti jaukumą, būtų funkcionali. Mokymo priemonės (daiktai, žaislai, knygos, įvairios medžiagos ir kt.) – pedagogai siekia, kad mokymo priemonės atitiktų vaikų amžių, individualius esamus gebėjimus, žadintų norą pažinti, lavintų loginį mąstymą, aktyvų kūrybingumą, norą žaisti drauge. Pažintinės – edukacinės išvykos, renginiai, akcijos, popietės, tradicinės šventės – vaikų veikla, papildanti ugdymo turinį.

38. **Specialiosios ugdymo priemonės** (vaizdinės, techninės, demonstracinės, skaitmeninės mokymo priemonės, žaislai, daiktai, medžiagos, literatūra) parengtos vaikams ugdyti. Jos padeda plėtoti vaikų žinias ir gebėjimus, ugdyti kompetencijas, įgyti socialinių ir kasdienio gyvenimo įgūdžių, skatina motyvaciją tikslingai veikti.

39. **Skaitmeninės ugdymo priemonės** (mokomoji programinė, techninė įranga ir metodinė medžiaga ir kt.). Virtuali mokymosi aplinka sudaro galimybių ne tik sudominti vaikus, bet ir įtraukti juos į interaktyvų mokymąsi. Skaitmeninių mokymosi priemonių naudojimas sudaro galimybes padidinti ugdymo(si) veiksmingumą, ugdo vaikų savarankiškumą, skatina juos ieškoti, atrasti ir patirti

pažinimo džiaugsmą.

40. **Ugdymo procesui reikalinga literatūra** (programinė, informacinė, mokslo populiarioji, vaikų, metodinė literatūra ir kt.) padeda ugdyti vaikų skaitymo ir kalbos įgūdžius, komunikavimo ir kultūrinę kompetenciją, informacinius gebėjimus, teksto analizavimo ir interpretavimo įgūdžius, gebėjimą veikti įvairiose socialinėse ir kultūrinėse situacijose, formuoti pilietinę savimonę. Metodinė literatūra padeda pedagogui veiksmingiau ir kokybiškiau organizuoti ugdymo procesą.

41. **Daiktai, medžiagos ir įranga** tobulina praktinius vaikų gebėjimus, teikia galimybių kūrybiškai atlikti sumanymus, pagyvina ugdymo(si) procesą. Šios priemonės padeda vaikams sutelkti dėmesį, padeda geriau suvokti užduotis, įsiminti ir suprasti teikiamą informaciją.

4.3. Vaikų ugdymosi kontekstai

42. Įstaigos bendruomenė atnauja Programą, pasirinkdama Gairėse rekomenduojamas ugdymo(si) kontekstus, aktualius įstaigos ugdymo aplinkai: **žaismės** – palaikyti kasdinių veiklų žaislingumą, kuriant džiaugsmo bei nuostabos tyrinėjant, išbandant, eksperimentuojant, dalinantis potyrius. Kontekstas atliepia vaiko žaislingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatina žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. Eksperimentuojama veikimu tuščioje ir daiktinėje erdvėje, atrandant, kad žaidimas gali gimti „iš nieko“, mintyse. Palaikomi netikėti vaikų būdai suprasti, tyrinėti, improvizuoti, priimamos „neteisingos“ jų teorijos apie pasaulį, įkvepiančios pratęsti „tiesos“ paieškas. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus.

42.1. **judraus patirtinio ugdymosi** – skatinti vaikų judėjimo džiaugsmą ir kasdienį judrumą, didinti judraus mokymosi galimybes. Įdomias, prasmingas ugdymosi situacijas kuria dialogiška vidaus ir lauko aplinkų jungtis, įrangos mobilumas, pritaikymas tyrinėti judesį, judriais būdais dalyvauti visų ugdymosi sričių veiklose. Panaudojama natūrali ir dirbtinai sukurta, įranga ir priemonėmis papildyta gamtinė aplinka, modeliuojamos vaikus judėti skatinančios iššūkio, saugios rizikos edukacinės erdvės, kuriančios prielaidas subalansuotam ugdymui(si) viduje ir lauke.

42.2. **tyrinėjimo ir gilaus mokymosi** – atliepti prigimtinių vaikų smalsumą, įtraukti juos į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas kontekstas kupinas žaismės, atviras iššūkiams, jame daug laisvės vaiko spėliojimams, atsakymų į savo keliamus klausimus paieškoms, tyrinėjimu grindžiamiems sprendimams. Sukurtos vidaus ir lauko edukacinės erdvės, lauko tyrinėjimo laboratorijos, kuriose yra tyrinėjimo objektų, priemonių ir medžiagų, STEAM veiklų, vaikų stebinių

fiksavimo priemonių – tai padeda vaikams įsitraukti į ilgalaikius stebėjimus, patirti aplinkos objektų ir reiškinių įvairovę.

42.3. realių ir virtualių aplinkų – papildyti ir praplėsti realybės kontekstus alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis patirti ir pažinti, plėtoti vaikų skaitmeninį sumanumą, informatinį mąstymą. Kuriami realios ir virtualios aplinkos sąveikomis grindžiami kontekstai, aplinkas saikingai ir saugiai papildant skaitmeninėmis priemonėmis bei įranga, prioritetą teikiant patirtiniam realių objektų ir reiškinių tyrinėjimui, kūrybiškumui, socialinėms sąveikoms. Vaikų savivaldį mokymąsi skatinančios skaitmeninės priemonės, įvairiomis vaizdo ir garso įvesties bei išvesties įrangą turinčiomis technologijomis kuriamos galimybės vaikams realioje aplinkoje pamatyti plika akimi nematomus procesus ar reiškinius, perkelti realios aplinkos objektus į skaitmeninę erdvę, tyrinėti taisyklių ir laisvės veikti ribas, spręsti problemas, įveikti iššūkius.

42.4. kūrybinių dialogų – modeliuojant kūrybinių dialogų kontekstą kuriama vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą įveikus kūrybinius iššūkius. Aplinkų estetika ir įvairovė kuria prielaidas vaikams tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, išbandyti daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybinę idėją ar išspręsti problemą, pasirinkti alternatyvias raiškos priemones, improvizuoti, kurti ir perkurti. Dinamišką kūrybos procesą palaiko mokytojas kūrėjas, sudarantis sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti.

V. VAIKO UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMO(SI) TĘSTINUMAS

43. Formuodama vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemą, įstaiga vadovaujasi Gairėse pateikta samprata. Vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas ir pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės:

43.1. geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;

43.2. kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;

43.3. nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;

43.4. kryptingai tobulinti įstaigos Programą, remiantis mokyklos vaikų pažangos stebėseną; derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

44. Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymosi ypatumus ir daromą pažangą kaupimas, interpretavimas ir apibendrinimas. Vaiko pažangos ir pasiekimų vertinimo tikslas – padėti vaikui nuosekliai ugdytis ir bręsti kaip asmenybei, nustatant esamus ugdytinių gebėjimus ir numatant tolimesnio ugdymo(si) gaires bei įstaigos veiklos sėkmę.

45. Vertinimo procese dalyvauja mokytojas, specialistai, vaikai, tėvai (globėjai).

46. Grupės mokytojai ir specialistai, planuodami ugdymo procesą, planuoja ir vertinimą, atsižvelgdami į kiekvieno vaiko amžių, galias, realius gebėjimus ir jam keliamus individualius ugdymo(si) uždavinius.

47. Vaiko gerovės komisija rūpinasi vaikų saugios ugdymo(si) aplinkos kūrimu, atlieka vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių pirminį vertinimą.

48. Vaikų pasiekimų vertinimas, grindžiamas aiškiais, vaikams ir jų tėvams (globėjams) žinomais kriterijais, susietais vaikui būtinų gebėjimų ugdymu pagal pasiekimų žingsnius arba pagal individualias ikimokyklinio ugdymo programas vaikams, turintiems specialiuosius ugdymosi poreikius.

49. Specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų pasiekimus vertina ikimokyklinėje įstaigoje dirbantys specialistai, kurie teikia rekomendacijas grupių mokytojoms, tėvams (globėjams) apie vaiko ugdymosi galimybes, perspektyvas, aptaria pagalbos teikimo būdus. Pedagoginei psichologinei tarnybai rekomendavus, vaikams sudaromos individualios programos. Individualią ugdymo programą sudaro ir pasiekimų vertinimą atlieka vaiką ugdantys grupės mokytojai, logopedas, meninio ugdymo – muzikos mokytojas, kartu su tėvais (globėjais).

50. Naudojamos savęs vertinimo, įsivertinimo priemonės, kurios padeda patikrinti ir įvertinti savo pasiekimus ir pažangą: kas sekasi puikiai, o kur reikėtų pasistengti. Pažanga ir tobulėjimas aptariami su pačiais vaikais, su vaikų tėvais (globėjais) individualių, trišalių pokalbių metu.

51. Vaiko pasiekimų vertinimai įstaigoje atliekami 2 kartus per metus: rudenį (spalio mėn.) ir pavasarį (gegužės mėn.). Su vertinimo rezultatais supažindinami tėvai (globėjai).

52. Vertinant vaikų ugdymo(si) pasiekimus stebimos ir įvertinamos visos vaiko raidos sritys, kurių pasiekimai „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše“ pateikiami augimo žingsniais. Surinkti duomenys apie grupės ir individualius vaikų ugdymosi pasiekimus analizuojami pasitelkiant užpildytas diagramas, esančias elektroniniame dienyne „Mūsų Darželis“, skiltyje „Pasiekimų žingsneliai pagal naują aprašą“.

53. Įstaigos lankančių vaikų ugdymo pasiekimų apibendrinimo rezultatai aptariami mokytojų tarybos posėdyje, kur numatomas ugdymo veiklos tobulinimas.

54. Vaikui pereinant į priešmokyklinio ugdymo grupę, „Vaiko pasiekimų ir pažangos aplankas“ su ugdymo(si) pasiekimais ir kita informacija apie vaiką perduodama priešmokyklinio ugdymo mokytojiui.

55. Informacija apie vaiką ir jo pasiekimus yra konfidenciali, teikiama tėvams (globėjams) ar globėjams tik individualių pokalbių metu ir prieinama tik tiesiogiai su vaiku dirbantiems mokytojams.